

Nya verket på Kivik Art skapas av dansk lera

BROAGER Artikeln publicerades 29 september 2018

I ett tegelbruk på sydligaste Jylland växer nya verket till Kivik Art fram. Bok för bok skapar Ulla Viotti "Bibliotheca", ett bibliotek gjort av tusentals tegelböcker.

Ulla Viotti arbetar under en månads tid i tegelbruket på södra Jylland med nya verket som invigs nästa sommar på Kivik Art.

Stormen Knud är på intåg och naturen spelar upp hela sin repertoar av byiga vindar, solsken och regnskurar, som en förebådan av ovädret. Men inne i verkstaden på Petersen Tegel är det lugnt. Ulla Viotti arbetar med att trycka namn på bokryggarna i den grå leran som hämtats i marken just utanför tegelbruket.

Bredvid henne formar tegelbruksarbetaren Chris Eisenkrämer böckerna. Han står vid en maskin där leran trycks fram i en lång rand. Han delar leran med en ståltråd i lagom stora bitar som han pressar ner i en träform. Sedan skär han bort överflödiga lera och lägger försiktigt den obrända leran på en vagn. Nu ska den torka ett par dagar innan Ulla Viotti kan trycka namn på ryggen.

Foto: Ulf Mårtensson

Chris Eisenkrämer pressar in leran i formarna.

Därefter ska leran brännas i 1050 grader. Hela processen i ugnen tar tre dagar.

Det är ett teamwork att göra en tegelskulptur. Och allt - varje sten - görs för hand. Det tar sin tid. Bruket har donerat 10 000 tegelstenar till det nya verket på Kivik Art Centre.

-

– Jag måste alltid ha hjälp av goda hantverkare på bruket. Sedan behöver jag också ha intresserade murare, säger Ulla Viotti. Hon har arbetat med tegel bruket Petersen Tegl i nära 30 år nu och är god vän med ägaren Christian A Petersen som är sjunde generationen i familjeföretaget.

[Renässans för tegel](#)

– När jag började åka ner hit fanns det ingen bro över Stora Bält. Då fick jag ta färjan, säger skulptören.

Hon känner sig hemma här i trakten och bland arbetarna på bruket. Tegelskulptören har haft släkt i gränstrakterna mellan Danmark och Tyskland, fast det är längre tillbaka.

– Jag är så lycklig att vara här.

Hon ska också fira sin 85-årsdag den 20 november i en festlokal på tegel bruket.

– Jag är född 1933, så jag har bjudit hit 33 gäster. När jag fyllde 65 firade jag med gästabud på Glimmingehus. Då bjöd jag 65 gäster, men jag tyckte att 85 var att ta i, säger Ulla Viotti under en paus i arbetet.

Även om hon är en internationellt verksam konstnär blir Branteviksbon Viotti den första lokala konstnären som gör ett verk på Kivik Art - och den andra kvinnliga konstnären. Hon tycker att hennes tegelverk i olika nyanser av svartbränt tegel tillför en ny poetisk och organisk dimension till verken på Kivik Art. Hon tänker också att Bibliotheca ska kunna användas vid dansföreställningar och uppläsningar.

Foto: Ulf Mårtensson

Vissa böcker får namn, andra blir anonyma. Totalt blir det 2000 böcker i biblioteket. Boktemat har hon återkommit till i sitt konstnärskap, till exempel i Staffanstorp 1997 då hon efter biblioteksbranden i Linköping och förstörelsen av biblioteket i Sarajevo gjorde en skulptur med bokformer. Det finns en stark symbolik i det, att de brända tegelböckerna blir beständiga i hundratals, kanske tusentals år, precis som odödlig litteratur. Böcker kan brännas, men litteraturen eller orden kan inte brinna. Det nya verket ska också föra tankarna till arkeologi och fornyfynd där tegelstensbiblioteket ligger mystiskt på en äng i en glänta på väg upp mot Lilla Stenshuvud. Det första verket i kolbränt tegel från tegelbruket på Sönderjylland var en utsmyckning som Ulla Viotti gjorde 1991 för Malmö Energi (nuvarande Eon).

– Tegel är levande, det är det som är spännande, säger hon.

Foto: Ulf Mårtensson

En trämodell av Bibliotheca, gjord av Carsten Nilsson i Hammenhög. Biblioteket som ska muras i svartbränt tegel är drygt två meter högt och sex meter i diameter. Det nya verket, Bibliotheca, är 2,25 meter högt och sex meter i diameter. En smal ingång leder in i verket. Här inne möts besökarna av bokhyllor med omkring 2000 tegelböcker. 60 författare - från Falstaff Fakir, Hasse Alfredson och Ulf Lundell till Sigrid Combüchen och Elsa Grave - med anknytning till Skåne får sina namn tryckta på bokryggarna. Andra förses med årtal eller blir anonyma.

Foto: Ulf Mårtensson

Med en namnstämpel i plast trycker Ulla Viotti författarnamnen på bokryggen.

Ulla Viotti trycker Akademiemedamoten och Landskronabördige

Jesper Svenbros namn på en rygg och lägger den till torkning. Hon

berättar att hon är lite spänd på vad Ulf Lundell, den svurne Kivik

Art-kritikern, tycker om att bli del av det nya konstverket.

– Men jag har kollat med KRO:s jurist. Namn är det inga problem att använda. En annan sak hade varit om man ska citera ur litterära verk, säger den 85-åriga konstnären.

Vi har gått en runda på bruket. Det är fredag eftermiddag, klockan är tre och arbetarna har tagit helg. Ulla Viotti låser upp verkstadsdörren.

Hon går till den lilla hörnan i verkstaden där hon inrättat sin provisoriska skulpturateljé under månaden som hon arbetar på bruket med Bibliotheca.

– Nu har leran torkat, nu är den perfekt, säger hon.

Där skils vi åt. Ulla Viotti fortsätter att ensam arbeta i den helgtomma verkstaden med bara de tysta maskiner runt omkring sig. Utanför verkstadsfönstren mullrar Knud.

Foto: Ulf Mårtensson

Ensam arbetar Ulla Viotti i verkstaden. Tegelbruksarbetarna har gått hem för dagen.

FAKTA

Ulla Viotti

Aktuell: Arbetar med nästa verk på Kivik Art Centre.

Bor: Brantevik

Verket: Bibliotheca, består av 7000 tegelstenar samt 2 000 tegelböcker.

Invigis: Enligt plan midsommar nästa sommar.

Placering: På en äng i skogen på väg upp mot Lilla Stenshuvud.

Finansiering: Bland annat crowdfunding. Det går att "köpa" tegelstenar som ska finansiera murning och andra kostnader.